

Titulació	Tipus	Curs
Sociologia	OB	3

Professor/a de contacte

Nom: Oriol Barranco Font

Correu electrònic: oriol.barranco@uab.cat

Equip docent

Mireia Bolibar Planas

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Estudis en Ciències Socials

Objectius

L'assignatura pretén afavorir el coneixement i la reflexió crítica al voltant del treball, entès en un sentit ampli, en el marc de les societats desenvolupades contemporànies. S'entén el treball com una relació social que defineix situacions i processos de desigualtat. Interessa, doncs, posar de manifest les distintes dimensions socio-organitzatives que emmarquen el treball i l'activitat laboral, els grups i actors socials que hi participen i les seves estratègies. Finalment, el domini de les eines i fonts estadístiques i documentals bàsiques sobre la matèria, també constitueix un objectiu central de l'assignatura. Aquests objectius lligats al contingut específic de la matèria, es complementen amb la finalitat de promoure la capacitat d'aprenentatge autònom i cooperatiu de l'alumnat.

Competències

- Analitzar problemes derivats de l'aplicació de polítiques públiques i de situacions de conflicte reconeixent la complexitat dels fenòmens socials i de les decisions polítiques que afecten la democràcia, els drets humans, la justícia social i el desenvolupament sostenible.
- Aplicar els conceptes i els enfocaments de la teoria sociològica, especialment les explicacions de les desigualtats socials entre classes, entre gèneres i entre grups ètnics, a la posada en pràctica de les polítiques públiques i a la resolució de les situacions de conflicte.

- Avaluar les aportacions dels enfocaments sociològics a l'estudi de la cultura, l'educació, la interacció entre societat i medi ambient, la política social i el treball.
- Demostrar que es comprenen els enfocaments de la teoria sociològica, així com els diversos vessants, interpretacions i el context històric.
- Demostrar que es comprenen les anàlisis dels fenòmens socials presentades en llengua anglesa, i observar-ne els punts forts i febles.
- Descriure els fenòmens socials de manera teòricament rellevant i tenint en compte la complexitat dels factors implicats, de les seves causes i dels seus efectes.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Comparar les accepcions per a diferents enfocaments teòrics sobre el treball, l'ocupació i les relacions laborals.
2. Definir els conceptes sociològics que interpreten el treball, l'ocupació i les relacions laborals.
3. Demostrar que es comprenen les anàlisis dels fenòmens socials presentades en llengua anglesa, i observar-ne els punts forts i febles.
4. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
5. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
6. Discriminar les explicacions de les desigualtats laborals entre classes, entre gèneres i entre grups ètnics que aquests actors donen per descomptades.
7. Distingir els conceptes sociològics, així com els mètodes i les tècniques de recerca social comunament utilitzats per analitzar el treball.
8. Distingir els conceptes sociològics sobre el treball, l'ocupació i les relacions laborals que adopten els actors implicats en aquestes polítiques i conflictes.
9. Expressar els debats al voltant d'aquests enfocaments, pel que fa al treball.
10. Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.
11. Identificar els fenòmens socials subjacents a les polítiques i els conflictes laborals.
12. Identificar les interpretacions socials del treball d'acord amb aquests enfocaments.
13. Relacionar els conceptes, els mètodes i les tècniques utilitzats per analitzar el treball amb els debats teòrics i metodològics generals.
14. Relacionar les explicacions de les desigualtats laborals amb els debats teòrics i metodològics generals.
15. Relacionar-los amb els debats sobre el capitalisme, el poder i la desigualtat.
16. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Continguts

Primera part: INTRODUCCIÓ al marc conceptual

Perspectives i enfocaments. Un diàleg interdisciplinari. Sociologia del Treball. Sociologia Industrial i de l'Empresa. Sociologia de les Relacions Industrials. Sociologia Econòmica.

L'objecte de la Sociologia del Treball. La pluralitat de significats del treball. La construcció social del treball: el treball en les diferents cultures. La centralitat del treball en la modernitat occidental. Treball i ocupació: models històrics. La reconceptualització del treball avui.

Marc conceptual: Definició de treball, ocupació i professió. Definicions i mesures estadístiques de l'ocupació (EPA, INEM i d'altres fonts).

Segona part: DIVISIONS DEL TREBALL

Divisió tècnica del treball. Racionalització del treball en el capitalisme. Divisió tècnica: tesi del control *versus* tesi de la productivitat. La divisió del treball en els clàssics: Marx (alienació), Durkheim (anomia) i Weber (racionalització). Els principis del taylorisme i del fordisme. El model socio-productiu fordista o de capitalisme reformat. Implicacions socials, sindicals i laborals del taylorisme-fordisme: norma d'ocupació, drets ciutadania social i cohesió social.

Divisió sexual del treball. Treball productiu i treball reproductiu. Gènere i desigualtat en el mercat de treball. Producció i reproducció com àmbits interdependents. Models de reproducció en el capitalisme avançat.

Divisió Internacional del Treball. Asimetries centre i perifèria. Globalització i efectes sobre l'ocupació i les relacions laborals.

Innovacions tecnològiques i ocupació

Tercera part: SOCIOLOGIA DE L'OCUPACIÓ I MERCAT DE TREBALL

Crisi del treball-ocupació i transformacions del model socio-productiu fordista. Les transformacions de l'ocupació. La precarització de l'ocupació. Les reformes en el sistema de negociació col·lectiva.

L'objecte de la Sociologia de l'ocupació. Un diàleg entre sociologia i economia. El diàleg entre economia i sociologia en relació al mercat de treball. Definició del mercat de treball en la teoria econòmica clàssica i neoclàssica. Els límits de la teoria neoclàssica. Teories institucionalistes i marxistes del mercat de treball. Les bases teòriques de la segmentació.

Les relacions laborals. Definició. Els actors socials: sindicats, empresaris i Estat. El conflicte a les relacions laborals. La negociació col·lectiva com generadora de normes. Les relacions laborals a l'Estat espanyol.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
ACTIVITATS DIRIGIDES I INTERACTIVES	86	3,44	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 15
Debat lectures obligatòries	6	0,24	1, 2, 3, 13, 15
Pràctiques a classe, comentari de taules, estudi de cas	10	0,4	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 15
Tipus: Supervisades			
Preparació dels textos que seràn objecte de control a classe	16	0,64	1, 2, 3, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 15
Redacció del treball de curs	16	0,64	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15
Tutories i comentaris d'examens	2	0,08	1, 10, 11, 12, 15

L'assignatura inclou tres tipus d'activitats:

- a) Activitats dirigides.
- b) Activitats supervisades.
- c) Activitats autònomes.

La metodologia docent s'adequa a aquesta tipologia. Combina sessions magistrals amb treball supervisat i autònom individual i grupal per part de l'alumnat.

1. Les activitats dirigides són activitats a l'aula, i poden consistir en classes magistrals, seminaris i pràctiques sobre les lectures o bé l'anàlisi de problemes i discussions de temes del programa.
2. Les activitats supervisades són activitats dutes per l'alumnat fora de l'aula d'acord amb un pla de treball dissenyat i posteriorment tutoritzat i avaluat pel professorat.
3. Les activitats autònomes són totes aquelles activitats que fa l'alumnat pel seu compte, d'acord amb les exigències del curs per tal de superar amb èxit l'assignatura. Inclou la preparació de les activitats programades al curs, així com la preparació de les proves d'avaluació.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen (prova individual)	50%	2	0,08	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16
Seminari "cinema i treball"	20%	3	0,12	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16
Seminaris de lectures	30%	9	0,36	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16

L'assignatura té dues modalitats d'avaluació. La recomanada és l'avaluació continuada. I l'excepcional per a casos motivats és l'avaluació única.

I. L'avaluació continuada

L'avaluació continuada, inclou tres tipus d'evidències:

- 1) Seminaris de lectures (30%, en grup)
- 2) Seminaris de "cinema i treball" (20%, en grup)
- 3) Examen (50%, individual)

a) L'Avaluació de Grup

L'avaluació de grup pretén copsar la capacitat de treballar en equip, d'entendre i aplicar conceptes teòrics, així com la capacitat de síntesi i d'expressió oral i escrita. Els grups de treball seran de 3 a 5 persones, segons indiqui el professor/a a l'inici de curs.

L'avaluació en grup inclou els dos tipus de tasques puntuables següents:

La primera és el treball desenvolupat i lliurat en els seminaris de lectures (25% nota). En cada sessió de seminari es discutirà una o dues lectures. Cada grup de treball haurà de presentar oralment, en uns 10 minuts, la tesi i arguments claus de la lectura que se li hagi assignat i lliurar el ppt o material de presentació que s'hagi utilitzat.

La segona tasca és el treball desenvolupat i lliurat en els seminaris de "cinema i treball" (15% nota). En aquestes sessions caldrà haver visionat les pel·lícules obligatòries del curs, vincular el seu contingut amb les temàtiques tractades al llarg del curs, respondre i lliurar individualment les preguntes formulades pel professor a l'inici de cada sessió i participar en la posterior discussió.

L'assistència i participació als seminaris és obligatòria i compta un 10% de la nota.

No s'acceptaran treballs fora de termini.

B) Avaluació individual

L'avaluació individual consistirà en un examen (50% nota). En aquest s'avaluen els coneixements conceptuals i teòrics de la matèria assolits per l'alumne, així com la seva capacitat d'anàlisi i de raonament crític. S'ha de treure una nota mínima de 4 per a poder fer mitja amb la resta de notes del curs.

Es considerarà no presentat i, per tant, NO AVALUABLE aquells estudiants que no hagin lliurat cap element de l'avaluació, sigui en la seva modalitat individual o en grup

RE-AVALUACIÓ.

Les persones que hagin tret una nota inferior a 5 en l'examen tenen dret a la seva re-avaluació, que serà en la data fixada oficialment per la facultat. Les activitats de seminaris i treballs en grup no seran objecte de re-avaluació.

Per favor, tingueu present les normes acadèmiques bàsiques sobre com citar i evitar el plagiat (<https://www.uab.cat/doc/GuiaCitesiPlagiEstudiants>)

II. Avaluació única

L'avaluació única, inclou tres tipus d'evidències:

- 1) Exercici de lectures i pel·lícules dels seminaris (35%)
- 2) Vídeo "cinema i treball" (15%)
- 3) Examen (50%, individual)

La persona que faci l'avaluació única, el dia de oficialment d'examen de la facultat haurà de front a les tres evidències esmentades. En primer lloc, haurà de fer l'examen individual de l'assignatura. En segon lloc, després de l'examen, haurà de fer un exercici escrit sobre les lectures i les pel·lícules. Aquest consistirà en respondre per escrit, presencialment i de forma individual a les qüestions que se li plantegin sobre una o dues de les lectures i una o dues pel·lícules dels seminaris del curs. Finalment, haurà de lliurar un vídeo d'uns 5 minuts en el què es connecti el contingut d'una de les pel·lícules (prèviament pactada amb el professor) amb les temàtiques tractades al llarg del curs. És responsabilitat de l'estudiant posar-se en contacte amb el professor per pactar la pel·lícula sobre la qual ha de fer el vídeo.

S'ha de treure una nota mínima de 4 per a poder fer mitja amb la resta de notes del curs.

Ús IA

En aquesta assignatura, no es permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) en cap de les seves fases. Qualsevol treball que inclogui fragments generats amb IA serà considerat una falta d'honestetat acadèmica i pot comportar una penalització parcial o total en la nota de l'activitat, o sancions majors en casos de gravetat.

Per favor, tingueu present les normes acadèmiques bàsiques sobre com citar i evitar el plagi (<https://www.uab.cat/doc/GuiaCitesiPlagiEstudiants>)

Bibliografia

NOTA: el llistat de bibliografia dels seminaris de lectures estarà disponible al campus virtual

Manual de referència

Köhler-H.D., Martín Artiles, A.. (2021) *Manual de la sociología del trabajo y de las relaciones laborales*, Madrid: Delta Ediciones. 4ta. Eddición.

Lectures de referència

Beechey, V (1994) "Replanteamiento de la definición de trabajo". A Borderías C, Carrasco C y Alemany C (eds) *Las mujeres y el trabajo. Rupturas conceptuales*. Barcelona: Icaria

Grimshaw S, Colette F, Hebson G i Tavora I (2017) A new labour market segmentation approach for analysing inequalities and overview. A Grimshaw S, Colette F, Hebson G i Tavora I (eds.) *Making work more equal. A new labour market segmentation approach*. Manchester: Manchester University Press

Marx K (1968 [1867]) "La fàbrica" (pp.345-353) i "La producción progresiva de una superpoblación relativa o ejército industrial de reserva" (pp.532-542), a *El Capital*. LLIBRE PRIMER. Ciutat de Mèxic: Fondo de Cultura Económica.

Miguélez F y Prieto C (2001) Crisis del empleo y cohesión social. *Cuadernos de Relaciones Laborales*, 19: 223-240

Robinson CJ (2019 [1983]) "La trata de esclavos en el Atlántico y la mano de obra africana" a *El Marxismo Negro. La formación de la tradición radical negra*. Madrid: Traficantes de Sueños.

Sennet R (2000 [1998]) "Prólogo" (pp.9-12) i "A la Deriva" a *La corrosión del carácter. Las consecuencias personales del trabajo en el nuevo capitalismo*. Barcelona: Anagrama

Barranco O (2025) "Navegando en la crisis permanente. Apuntes sobre la acción sindical en el Estado español. A P Ibarra, R Gomà i A Sribman (eds.) *Movimientos sociales y cambio de época: la acción colectiva en transición*. Barcelona: Edicions Bellaterra

Bibliografia general de suport

Alonso, L.E. (2000). *Trabajo y postmodernidad: el empleo débil*. Madrid: Ed. Fundamentos.

Agulló, Esteban (2001). "Entre la precariedad laboral y la exclusión social: los otros trabajos, los otros trabajadores." [En Agullo, E. (coord): *Trabajo, individuo y sociedad*. Madrid: Pirámide.

Bauman, Z. (2000). *Trabajo, consumismo y nuevos pobres*. Barcelona: Gedisa.

Barranco O, Alós R y Molina O (2022) Innovar para representar: trabajadores con dificultades de representación colectiva y estrategias sindicales en España. *Cuadernos de Relaciones Laborales*, 40(1), 115-137

Beaud, S. i Pialoux, M. (2015). Repensar la condición obrera. Investigación en las fábricas de Peugeot de Sochaux-Monbéliard. Buenos Aires: Antropofagia. [edición original francesa: (1999). *Retour sur la condition*

ouvière. Paris: Fayard]

<https://lostrabajadoresenargentina.files.wordpress.com/2013/09/beaud-y-pialoux-2015-repensar-la-condicic3b3n->

Beck, U. (2000): *Un nuevo mundo feliz*. Barcelona: Paidós.

Boltanski, L. Chiapello, E. (2002). *El nuevo espíritu del capitalismo*. Madrid: Akal.

Borderías, C.; Carrasco, C.; Alemany, C. (comp.1994) *Las mujeres y el trabajo. Rupturas conceptuales*. Madrid-Barcelona: Icaria-FUHEM

Bourdieu, Pierre. 1999. *La Precariedad, Avui, És a Tot Arreu*. Barcelona: Edicions 62.

Cachón, Lorenzo. 2009. *La España Inmigrante: Marco Institucional, Mercado de Trabajo y Políticas de Integración*. Barcelona: Anthropos.

Carrasco, Cristina, ed. 2007. *Estadístiques Sota Sospita: Proposta de Nous Indicadors Des de l'experiència Femenina*. Generalitat de Catalunya, Institut Català de les Dones.

Carrasco, Cristina, Cristina Borderías & Teresa Torns. 2011. *El Trabajo de Cuidados: Historia, Teoría y Políticas*. Barcelona: Catarata.

Castel, R.(1995). *La metamorfosis de la cuestión social*. Barcelona: Paidós.

Castells, M. (1996). *La era de la información*. Madrid: Alianza Editorial.

Castillo Mendoza, C.A. (coord.1999). *Economía, organización y trabajo*. Un enfoque sociológico. Madrid: Pirámide.

Carnoy, M. (2000). *El trabajo flexible*. Madrid: Alianza Editorial.

Coriat, B. (1981). *El taller y el cronómetro*. Madrid: Siglo XXI.

Cortina, Adela (2001). *Ciudadanos del mundo*. Madrid: Alianza Editorial.

Dickinson, J.; Emler, N. (1987). "Los nuevos conceptos de trabajo." [En Hartley, J.F. (coord.): *Relaciones Laborales. La psicología de la influencia y del control en el trabajo*. Madrid: MTSS]

Fernández Steinko, A. (2002). *Experiencias participativas en economía y empresa*. Madrid: siglo XXI.

García Calavia, Miguel Ángel. 2011. *Sociología de Les Relacions Laborals*. Valencia: Universitat de València.

Gorz, A. (1995). *La metamorfosis del trabajo*. Madrid: Sistema.

Grimshaw, Damian, Colette Fagan, Gail Hebson & Isabel Tavora. 2017. "A New Labour Market Segmentation Approach for Analysing Inequalities: Introduction and Overview." *Making Work More Equal*. Manchester University Press. 1-32.

Handy, C. (1986). *El futuro del trabajo*. Barcelona: Ariel.

Hyman, R. (2000). *Understanding unions*. London: Sage.

Kern, M. Schumann, M. (1988). *El fin de la división del trabajo*: Madrid: Ariel.

Maruani, M.; Rogerat, Ch., Torns, T. (dirs.) (2000) *Las nuevas fronteras de la desigualdad. Hombres y mujeres en el mercado de trabajo*. Barcelona: Icaria.

Meda, D. (1998). *El trabajo. Un valor en peligro de extinción*. Barcelona: Gedisa.

Muñoz Bustillo, R. (ed.2000). *El estado de bienestar en el cambio de siglo*. Madrid: Alianza Editorial.

O'Brien, Gordon E. (1987). "La evolución del sentido del trabajo." [En Hartley, J.F.(coord.): op. cit.]

- Offe, C. (1992). *La sociedad del trabajo*. Madrid: Alianza Editorial.
- Perdigueró, T.G.(2003). *La responsabilidad social de la empresa en un mundo global*. Barcelona: Anagrama.
- Pérez-Orozco, Amaia. 2014. *Subversión Feminista de La Economía. Aportes Para Un Debate Sobre El Conflicto Capital-Vida*. Madrid: Traficantes de Sueños.
- Polanyi, K. (1989). *La gran transformación*. Madrid: La Piqueta.
- Pollert, A. (1993). *¿Adiós a la flexibilidad?*. Madrid: MTSS.
- Rifkin, J. (1997).. *El fin del trabajo* Barcelona: Paidós.
- Ritzer, G. (1995). *La McDonalización de la sociedad*. Barcelona: Ariel.
- Recio, A. (1997). *Trabajo, personas y mercados*. Barcelona- Madrid: FUHEM-ICARIA.
- Rodríguez; Jorge (2001). *Capitalismo flexible y Estado del Bienestar*. Granada: Comares.
- Santamaría, Elsa & Amparo Serrano. 2016. *Precarización e Individualización Del Trabajo: Claves Para Entender y Transformar La Realidad Laboral*. Barcelona: Editorial UOC.
- Sennett, Richard. (2000). *La corrosión del carácter*. Barcelona: Anagrama.
- Sennet, Richard. 2018. *La Cultura Del Nuevo Capitalismo (Vol. 349)*. Barcelona: Anagrama.
- Serrano, Amparo y otros (2001). "La experiencia subjetiva del trabajo en una sociedad en transformación." [En Agulló, Esteban (coord.): *Trabajo, individuo y sociedad*. Madrid: Pirámide.]
- Torns, Teresa. 2008. "El Trabajo y El Cuidado: Cuestiones Teórico-Metodológicas Desde La Perspectiva de Género." *EMPIRIA. Revista de Metodología de Ciencias Sociales* 15:53-73.

Programari

Cap d'específic.

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través daquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(SEM) Seminaris	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	51	Català	segon quadrimestre	tarda
(TE) Teoria	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	51	Català	segon quadrimestre	tarda